

Tortyr eller drömjobb?

Vad händer med en människa som ser alla teaterföreställningar i ett land under ett år och dessutom måste redovisa för sin upplevelse? Det är utgångspunkten i den estniska dokumentären *A year full of drama* som visas på Kärlek & Anarki.

En person som aldrig gått på teater tidigare gick på varje teateruppsättning som gjordes i Estland under ett år, för att sedan blogga om sin upplevelse.

Det var utgångspunkten för ett experiment som den estniska teatergruppen Kinoteater, känd för sitt okonventionella arbete, genomförde 2018.

Projektet dokumenterades även på film och den färdiga dokumentären *A year full of drama* visas under filmfestivalen Kärlek & Anarki, då även dess regissör **Marta Pulk** och dess huvudrollsinnehavare **Alissija-Elisabet Jevtjukova** besöker Helsingfors.

Projektet har fått en hel del publicitet i Estland. Teater är en populär konstform i Estland. Landets 1,3 miljoner invånare gör en miljon teaterbesök om året. Redan då arbetsplatsannonserna gick ut till arbetsförmedlingarna – för det var fråga om ett avlönat jobb – bjöds initiativtagarna in för att berätta om det i tv-sofforna.

Folk var intresserade för experimentet lät så fruktansvärt. Människor var delade. De som inte gick på teater så mycket tyckte att det lät som ett drömjobb, medan de som kände till teater sade: "Herregud, jag skulle hellre ta livet av mig!", säger dokumentärens regissör Marta Pulk.

När teatergruppen ansökte om finansiering för filmen svarade estniska filminstitutet först att de inte kommer att stödja projektet efter-

■ Sommartid liftade sig Alissija-Elisabet Jevtjukova fram till sommar-teatrarna när det inte gick lämpliga offentliga färdmedel. FOTO: PRESSBILD

FAKTA

A year full of drama

● Dokumentär om ett experiment där en person som aldrig varit på teater skriver om varje teateruppsättning i Estland under 2018.

● I projektet ingår även en blogg på estniska skriven av experimentets huvudperson Alissija-Elisabet Jevtjukova.

● Marta Pulks dokumentär utsågs nyligen till årets bästa dokumentär i Estland.

● Dokumentären visas på filmfestivalen Kärlek & Anarki i Helsingfors den 24, 26 och 27.9.

som de inte vill stödja tortyr av människor.

– Så i början förhöll sig människor tveksamma: varför skulle någon vilja utsätta sig för detta? Den kommer att se så mycket skräp. Men så fort vi hittade Alissija började folk hålla på henne och identifiera sig med henne.

Gick genom rutan

Omkring 450 personer svarade på annonsen, och valet föll slutligen på den då 21-åriga rysk-estniska Alissija-Elisabet Jevtjukova från småstaden Valga vid lettiska gränsen. Hon

hade aldrig varit på teater på eget initiativ i vuxen ålder, vilket var kriteriet.

– Så fort vi såg henne i videon hon skickat in tror jag vi alla blev lite förälskade i henne, säger Marta Pulk som deltog i urvalsprocessen.

– För det första är hon väldigt öppen för förändring och för att ta in nya aspekter av världen, för det andra har hon en väldigt god förmåga att reflektera kring sig själv och världen runt omkring henne. Det var också tydligt att hon, som hon sade, ville experimentera med sitt liv, sä-

ger Marta Pulk om varför de enhälligt valde Alissija.

– Vid den tidpunkten letade jag efter intressanta saker att göra, men inget som hade med film eller teater att göra, säger Alissija-Elisabet Jevtjukova som hade studerat till skräddare och rest och jobbat inom Erasmus.

En ung människas utveckling

Marta Pulk säger att teatergruppen fick en annan film än de hade väntat sig.

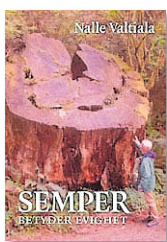
– För dem var utgångspunkten te-

Den existentiella cyklisten

I sin nya bok trampar Nalle Valtiala genom Kaliforniens redwoodskogar. Samtidigt gör han en resa genom sitt liv.

PROSA

Nalle Valtiala
Semper betyder evighet
Litorale 2020

Nalle Valtialas nya bok undflyr genrebeteckningarna. *Semper* betyder evighet är en reseberättelse men också en minnesbok, och en essä om människans förhållande till naturen med insprängda mer journalistiska och polemiska partier. På något sätt lyckas Valtiala sammansmälta sitt disparata material så att resultatet blir en både tänkvärd och vacker helhet vars grundläggande tema är tiden, människans korta och världsalldets långa.

Den yttre ramen är berättelsen

om en cykelfärd författaren gjorde för ett par år sen från Kaliforniens norra gräns till San Francisco, en aktningsvärd prestation av en åttiotaårig man. Av de fysiska strapatserna gör han inte stort nummer – det verkar självklart att kroppen möter påfrestningarna som den ska. En gång rapporterar han dock snuva.

Nalle Valtiala har vistats mycket i USA ända sen ungdomen och många gånger skrivit om landet. Den här gången har hans resa ett särskilt syfte: han vill uppleva de mytomspun-

■ Den yttre ramen för Nalle Valtialas bok är berättelsen om en cykelfärd författaren gjorde för ett par år sen från Kaliforniens norra gräns till San Francisco, en aktningsvärd prestation av en åttiotaårig man. FOTO: LEIF WECKSTRÖM

na, enorma redwoodträden som i hela världen växer bara på ett begränsat område längs den amerikanska västkusten. Redwoodträden, som kan bli mer än tusen år gamla, tål nästan vad som helst, inte minst de skogsbränder som också nu plågar Kalifornien, men inte skogsbolagens profithunger. Ett stråk i boken är kontrasten mellan å ena sidan den atavistiska vördnad Valtiala känner då han rör sig bland träden och å andra sidan hans redogörelser för sammandrabbningarna mellan dem som genom åren har försvarat dem och skogsbolagen. Han berättar bland annat den fascinerande historien om aktivisten **Julia Butterfly Hill** som tillbringade mer än två år